

10 FEITEN OVER PALLIATIEVE ZORG

DIE JE ALS ZORGVERLENER MOET WETEN.

1

STARTEN MET DE SUBCUTANE SPUITAANDRIJVER IS NIET HETZELFDE ALS PALLIATIEVE SEDATIE.

In de meeste gevallen wordt de spuitandrijver opgestart voor een **betere pijn- en symptoomcontrole**, wanneer het **nemen van orale medicatie niet meer mogelijk is**.

Pijnmedicatie, medicatie tegen misselijkheid, om de ademhaling te vergemakkelijken, om rustiger te zijn,... zijn bijvoorbeeld mogelijk in de spuitandrijver.

In bepaalde gevallen (bij één of meerdere klachten die niet voldoende kunnen behandeld worden) kan het nodig zijn om een palliatieve sedatie op te starten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een tweede spuitandrijver. Het doel is dan wel om het bewustzijn van de patiënt opzettelijk te verlagen.

2

WE MOETEN KINDEREN ZOVEEL MOGELIJK BETREKKEN BIJ ZIEKTE EN DOOD.

Als iemand in het gezin of binnen de familie ongeneeslijk ziek wordt, kan dat verdriet, angst of boosheid met zich meebrengen. Kinderen hebben voelsprietten voor spanning en verdriet. Hoe graag we hen ook willen beschermen voor de moeilijke dingen in het leven, ze weten vaak al heel snel dat er iets aan de hand is.

Daarom is het zo belangrijk dat we hen **informer**en. Ze zijn van ons (volwassenen) afhankelijk om de juiste informatie te krijgen, **afgestemd op hun leeftijd**.

We beschermen kinderen dus het meest door **open en eerlijk** te zijn over ziekte en dood.

Dit schept vertrouwen, maakt dat kinderen vragen kunnen stellen en voorkomt dat ze **angsten ontwikkelen** die erger zijn dan de realiteit.

3

IEDEREEN DIE ONGENEESLIJK ZIEK IS, KAN PALLIATIEVE ZORG KRIJGEN.

Palliatieve zorg is een **basisrecht** voor iedereen die niet meer kan genezen, ook voor de familie en naasten erom. Het gaat niet enkel om zorg voor fysieke klachten (comfort bieden en pijnbestrijding) maar ook om **sociale, spirituele en psychologische zorg**. Ook **rouwzorg** maakt een belangrijk deel uit van palliatieve zorg. Je kan palliatieve zorg bij je thuis krijgen, maar ook in een ziekenhuis (palliatieve eenheid of door het Palliatief Support Team), een dagcentrum (zoals TOPAZ) of een thuisvervangende omgeving (zoals een woonzorgcentrum).

4

ALS IK MIJN WILSVERKLARING EUTHANASIE INGEVULD HEB, BETEKENT DIT NIET DAT IK EUTHANASIE GA KRIJGEN OP HET MOMENT DAT IK DAT WIL.

De **enige situatie** waarin je nu kan vragen om later (wanneer je wilsonbekwaam bent) euthanasie te krijgen, is wanneer je in een **onomkeerbaar coma** (vastgesteld door een arts) zou belanden (bijvoorbeeld na een herseninfarct, een hartstilstand, een ongeval, een eindstadium van een ziekte zoals een terminale kankerpatiënt die comateus is,...)

Deze wilsverklaring euthanasie kan je invullen wanneer je wilsonbekwaam bent én in het bijzijn van twee getuigen (waarvan één geen wettelijk erfgenaam of begunstigde mag zijn).

In alle andere gevallen kan je enkel een actueel euthanasieverzoek stellen waarbij je nu euthanasie vraagt omdat je op dat moment ongeneeslijk ziek bent en onbehandelbaar ondraaglijk lijdt.

5

PALLIATIEVE ZORG KAN OOK GEGEVEN WORDEN ALS MEN NOG BEHANDELING KRIJGT.

Palliatieve zorg is voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn, **ongeacht hun levensverwachting en soort ziekte**. Er zijn verschillende fasen in deze zorg: de ziektegerichte fase (mét actieve behandelingen), de symptoomgerichte fase, de stervensfase en de fase van nazorg.

Palliatieve zorg kan dus perfect samengaan met een (levensverlengende) behandeling en wordt gratis aangeboden.

6

PALLIATIEVE ZORG BETEKENT NIET DAT JE NOG MAAR KORT TE LEVEN HEBT.

Helemaal niet! Hoe vroeger palliatieve zorg aangeboden wordt, hoe sneller gebruik kan gemaakt worden van de expertise die **zorgt voor meer comfort** en die de **levenskwiteit**, van de zorgvrager én van de familie, **verbetert**.

Iemand kan dus jarenlang palliatieve zorg krijgen. Uit onderzoek blijkt dat mensen die goede palliatieve zorg krijgen, minder vaak naar het ziekenhuis moeten, minder ongemakken ervaren en soms langer leven.

7

JE STERFT NIET OMDAT JE NIET MEER EET EN DRINKT AAN JE LEVENSEINDE.

Wanneer iemand in de laatste fase van zijn leven is, heeft die steeds minder behoefte aan eten en drinken. De organen gaan steeds minder goed werken. De spijsvertering raakt ook uitgeschakeld. Vaak kan het lichaam geen voedsel meer verteren, wat misselijkheid en braken kan veroorzaken. Zo toont het lichaam eigenlijk dat **vocht en voeding niet meer nodig** zijn. Je eet en drinkt dus niet meer omdat je aan het sterven bent en niet omgekeerd.

8

PALLIATIEVE SEDATIE HEEFT GEEN INVLOED OP DE LEVENSDUUR.

Het doel van palliatieve sedatie is om het **lijden te verlichten**, niet om het leven te verkorten. Met sedativa (slaapmiddelen) wordt het bewustzijn van de patiënt opzettelijk verlaagd. Dat kan samengaan met verderzetting van de pijnstilling of een andere symptoombehandeling zodat de patiënt pijnvrij en onbewust is. Meestal wordt het toedienen van vocht- en voeding ook stopgezet. Vandaar dat het van belang is dat de arts inschat dat de patiënt binnen de 2 weken (of eerder) zal overlijden.

Overdreven bewustzijnsverlaging met als doel het leven te verkorten, mag nooit palliatieve sedatie genoemd worden.

9

STARTEN MET MORFINE VERKORT HET LEVEN NIET.

Zelfs in de laatste fase van het leven, zal het gebruik van morfine het overlijden niet versnellen. Artsen starten voorzichtig en bouwen, indien nodig, geleidelijk aan op.

Morfine zorgt ervoor dat de **kwaliteit van leven verbetert**, ongeacht de levensverwachting (doordat de pijn of hoest vermindert of de kortademigheid verbetert).

10

PALLIATIEVE SEDATIE EN EUTHANASIE ZIJN NIET HETZELFDE.

Palliatieve sedatie is een comfortbehandeling, een **beslissing van een arts** omdat er één of meerdere klachten zijn die niet voldoende kunnen behandeld worden met de huidige therapie én wanneer de arts inschat dat de zorgvrager in zijn laatste terminale levensfase zit (en binnen de 2 weken zal komen te overlijden).

Euthanasie gebeurt op vraag van de zorgvrager zelf (een arts of een familielid kan dit niet vragen). Iemand kan euthanasie vragen omwille van een ongeneeslijke ziekte en onbehandelbaar ondraaglijk lijden. Dit zowel in de terminale als in de niet-terminale fase. De persoon moet wilsonbekwaam zijn (voldoende helder van geest en begrijpen waarover het gaat) en zijn vraag meermaals herhalen.

Meer info vind je op LEA

